

G CONSELLERIA
O HISENDA
I I ADMINISTRACIONS
B PÚBLIQUES
/ JUNTA CONSULTIVA
CONTRACTACIÓ
ADMINISTRATIVA

Exp. Junta Consultiva: RES 8/2018 i RES 9/2018

Resolució del recurs especial en matèria de contractació

Exp. d'origen: contracte de serveis per a la redacció del projecte d'execució de les obres, estudi, coordinació de seguretat i salut i direcció facultativa, corresponent a les obres necessàries per a la reforma de la Unitat de llarga estada de l'Hospital Psiquiàtric de Palma

DCASE 2017/21947

Servei de Salut de les Illes Balears

Recurrent: Bonfill Ingeniería, Arquitectura y Paisaje, SL

— RES 8/2018: Resolució d'exclusió

— RES 9/2018: Resolució d'adjudicació

Acord de la Comissió Permanent de la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de 20 d'agost de 2018 pel qual es resolen els recursos especials en matèria de contractació interposats per Bonfill Ingeniería, Arquitectura y Paisaje, SL, contra la Resolució del director general del Servei de Salut de les Illes Balears per la qual s'exclou l'empresa del procediment d'adjudicació del contracte de serveis per a la redacció del projecte d'execució de les obres, estudi, coordinació de seguretat i salut i direcció facultativa, corresponent a les obres necessàries per a la reforma de la Unitat de llarga estada de l'Hospital Psiquiàtric de Palma, i contra la Resolució del director general del Servei de Salut de les Illes Balears per la qual s'adjudica el contracte

Fets

1. El 9 d'agost de 2017, el director gerent de l'Hospital Universitari Son Espases va aprovar, per delegació, l'expedient de contractació i l'obertura del procediment d'adjudicació del contracte de serveis per a la redacció del projecte d'execució de les obres, estudi, coordinació de seguretat i salut i direcció facultativa, corresponent a les obres necessàries per a la reforma de la Unitat de llarga estada de l'Hospital Psiquiàtric de Palma, per procediment obert.

2. El 24 d'octubre de 2017, la Mesa de Contractació va obrir els sobres que contenien les proposicions econòmiques i les ofertes tècniques dels set licitadors admesos al procediment i les va lliurar al servei promotor, el Departament de Serveis Generals de l'Hospital Universitari Son Espases, per emetre l'informe de valoració.
3. El 16 de novembre de 2017, la Mesa de Contractació va llegir l'informe tècnic de l'òrgan promotor, segons el qual quatre de les ofertes no contenien la documentació que indica la clàusula 7 del plec de prescripcions tècniques que regeixen el contracte i les altres tres contenien només una part de la documentació, i va acordar sol·licitar un informe a l'Assessoria Jurídica de l'Hospital sobre les conseqüències jurídiques de l'omissió de documentació.
4. El 23 de novembre de 2017, el cap del Servei d'Assessoria Jurídica de l'Hospital Universitari Son Espases va emetre un informe en el qual conclouia, d'una banda, que s'havia d'excloure del procediment els set licitadors, atès que, d'acord amb l'informe tècnic del servei promotor, havien incomplert la clàusula 7 del plec de prescripcions tècniques, i, de l'altra, que s'havia de declarar deserta la licitació, atès que no es podia admetre cap de les proposicions presentades.
5. El 30 de novembre de 2017, la Mesa de Contractació va excloure del procediment els set licitadors que havien presentat una oferta, atès que no n'havia cap que hagués aportat correctament la documentació que indica la clàusula 7 del plec de prescripcions tècniques, i va manifestar que s'havia de declarar deserta la licitació.
6. L'1 de desembre de 2017, el director gerent de l'Hospital Universitari Son Espases va dictar, per delegació, la Resolució per la qual s'exclou a tots els licitadors del procediment i es declara deserta la licitació.
7. El 19 de desembre de 2017, el representant de l'empresa Arana & Muñoz Edita, SL, va interposar davant el Servei de Salut de les Illes Balears un recurs especial en matèria de contractació contra la Resolució per la qual s'exclou a tots els licitadors del procediment i es declara deserta la licitació.
8. El 31 de gener de 2018, la Junta Consultiva de Contractació Administrativa va estimar el recurs interposat per Arana & Muñoz Edita, SL, i va anul·lar l'acte impugnat i ordenar retrotreure les actuacions administratives al moment de valoració de les ofertes tècniques de tots els licitadors.
9. El 13 de febrer de 2018, la Mesa de Contractació va proposar retrotreure les actuacions al moment en què s'havien de valorar les ofertes tècniques, i, atès que s'havien detectat tres ofertes econòmiques que podien incórrer en baixa temerària, va acordar donar un tràmit d'audiència a aquestes empreses, entre

d'elles, a l'empresa Bonfill Ingeniería, Arquitectura y Paisaje, SL, perquè presentassin la justificació de la seva oferta en els termes establerts en la normativa.

Aquest mateix dia, el director gerent de l'Hospital Universitari Son Espases, va dictar, per delegació, la Resolució per la qual es retrotreuen les actuacions administratives al moment de la valoració de les ofertes tècniques, i disposa la conservació de tots els actes i tràmits realitzats en el procediment fins al moment anterior a la valoració de les ofertes.

10. El 27 de febrer de 2018, el representant de l'empresa Bonfill Ingeniería, Arquitectura y Paisaje, SL, va aportar la justificació de la seva oferta.
11. El 5 de març de 2018, l'enginyer tècnic industrial del Servei de Salut de les Illes Balears va emetre un informe tècnic sobre la justificació presentada per l'empresa Bonfill Ingeniería, Arquitectura y Paisaje, SL.
12. El 14 de març de 2018, la Mesa de Contractació va proposar excloure del procediment d'adjudicació, entre d'altres, l'empresa Bonfill Ingeniería, Arquitectura y Paisaje, SL, atès que no havia justificat adequadament la seva proposició econòmica.
13. El 19 de març de 2018, el director gerent de l'Hospital Universitari Son Espases va dictar, per delegació, la Resolució per la qual s'exclou l'empresa Bonfill Ingeniería, Arquitectura, y Paisaje, SL, del procediment d'adjudicació del contracte. Aquesta Resolució es va notificar al recurrent el 26 de març de 2018, per correu electrònic.
14. El 19 d'abril de 2018, el representant de l'empresa Bonfill Ingeniería, Arquitectura y Paisaje, SL, va interposar davant el Servei de Salut de les Illes Balears, adreçat a la Junta Consultiva de Contractació Administrativa, un recurs especial en matèria de contractació contra la Resolució per la qual s'exclou l'empresa del procediment d'adjudicació del contracte.
15. El 9 de maig de 2018, el director gerent de l'Hospital Universitari Son Espases va dictar, per delegació, la Resolució per la qual s'adjudica el contracte a l'empresa NAT Ingenieros de Proyectos 09, SL.
16. El 16 de maig de 2018, el director gerent de l'Hospital Universitari Son Espases, per delegació, i el representant de l'empresa NAT Ingenieros de Proyectos 09, SL, varen signar el contracte de serveis per a la redacció del projecte d'execució de les obres, estudi, coordinació de seguretat i salut i direcció facultativa, corresponent a les obres necessàries per a la reforma de la Unitat de llarga estada de l'Hospital Psiquiàtric de Palma.

17. El 14 de juny de 2018, el representant de Bonfill Ingeniería, Arquitectura y Paisaje, SL, va interposar davant el Servei de Salut de les Illes Balears, adreçat a la Junta Consultiva de Contractació Administrativa, un recurs especial en matèria de contractació contra la Resolució del director general del Servei de Salut de les Illes Balears per la qual s'adjudica el contracte, i va sol·licitar, com a mesura provisional, la suspensió de l'execució de la Resolució, atesos els perjudicis que podria causar.
18. El 16 de juliol de 2018, la Comissió Permanent de la Junta Consultiva de Contractació Administrativa va adoptar l'Acord pel qual es denegava la suspensió de l'execució de la Resolució per la qual s'adjudica el contracte, atès que no s'acredita que se'n derivi cap perjudici per al recurrent.
19. D'acord amb allò que estableix l'article 118 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, s'ha donat audiència a totes les empreses que varen participar en la licitació.

Fonaments de dret

1. Els actes objecte de recurs són, d'una banda, la Resolució per la qual s'exclou una empresa del procediment d'adjudicació d'un contracte i, de l'altra, la Resolució per la qual s'adjudica un contracte de serveis no subjecte a regulació harmonitzada, tramitat pel Servei de Salut de les Illes Balears, que té caràcter d'administració pública.

Atès que es tracta d'actes no susceptibles del recurs especial en matèria de contractació que preveia l'article 40 del Text refós de la Llei de contractes del sector públic, aprovat per Reial decret legislatiu 3/2011, de 14 de novembre (en endavant, TRLCSP), es pot interposar en contra el recurs administratiu que sigui procedent. Aquest recurs, a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, és el recurs especial en matèria de contractació que preveu l'article 66 de la Llei 3/2003, de 26 de març, de règim jurídic de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, i l'ha de resoldre la Junta Consultiva de Contractació Administrativa.

La competència per resoldre aquest recurs correspon a la Comissió Permanent de la Junta Consultiva de Contractació Administrativa, d'acord amb la lletra *m* de l'article 2 i l'article 7 del text consolidat del Decret pel qual es creen la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, el Registre de contractes i el Registre de contractistes, aprovat pel Decret 3/2016, de 29 de gener.

Atès que la tramitació de l'expedient es va iniciar l'any 2017, hi és aplicable la normativa vigent en aquell moment, en concret, el TRLCSP, i les normes que el despleguen.

2. L'article 57 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, disposa que:

L'òrgan administratiu que iniciï o tramiti un procediment, independentment de quina hagi estat la forma de la seva iniciació, pot disposar, d'ofici o a instància de part, la seva acumulació a d'altres amb els quals guardi identitat substancial o íntima connexió, sempre que sigui el mateix òrgan qui hagi de tramitar i resoldre el procediment.

En el present cas, s'aprecia que els recursos interposats per l'empresa recurrent es dirigeixen contra les resolucions d'exclusió de l'empresa i d'adjudicació relatius al mateix contracte i que els motius d'impugnació guarden relació. Per tant, d'acord amb els principis d'economia processal i agilitat del procediment, és convenient acumular els dos recursos, de manera que se substanciïn en un únic procediment i en una sola resolució.

3. El recurs especial que ha interposat el representant de l'empresa Bonfill Ingeniería, Arquitectura y Paisaje, SL, contra la Resolució d'exclusió de l'empresa es fonamenta en la manca de motivació de l'exclusió de l'empresa i la manca d'un judici de viabilitat de l'oferta presentada.

Atès tot això, el recurrent sol·licita que s'anul·li la Resolució impugnada i que se li adjudiqui el contracte.

El recurs especial interposat contra la Resolució per la qual s'adjudica el contracte es fonamenta en el fet que, a parer del recurrent, aquesta Resolució s'havia d'haver dictat una vegada resolt el recurs especial en matèria de contractació interposat contra la Resolució per la qual s'exclou l'empresa del procediment d'adjudicació, i no abans. Subsidiàriament, el recurrent al·lega la manca de motivació de la Resolució impugnada.

4. El plec de clàusules administratives particulars que regeixen el contracte objecte del recurs preveu, en la lletra K del quadre de característiques del contracte, relatiu als paràmetres objectius per apreciar valors anormals o desproporcionats, que es consideren valors anormals o desproporcionats les ofertes econòmiques que disminueixen el pressupost base de licitació en un 20 %.
5. La Directiva 2004/18/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 31 de març, sobre coordinació dels procediments d'adjudicació dels contractes públics d'obres, de subministraments i de serveis, preveia la possibilitat que en un procediment de contractació es presentin ofertes anormalment baixes, i en l'article 55 disposava el següent:

1. Si, respecto de un contrato determinado, alguna oferta se considera anormalmente baja con relación a la prestación, antes de rechazar dicha oferta, el poder adjudicador

solicitará por escrito las precisiones que considere oportunas sobre la composición de la oferta.

[...]

2. El poder adjudicador consultará al licitador y verificará dicha composición teniendo en cuenta las justificaciones aportadas.

La Directiva 2014/24/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 26 de febrer de 2014, sobre contractació pública, també preveu aquesta possibilitat en l'article 69, que disposa el següent:

1. Los poderes adjudicadores exigirán a los operadores económicos que expliquen el precio o los costes propuestos en la oferta cuando las ofertas parezcan anormalmente bajas para las obras, los suministros o los servicios de que se trate.

2. Las explicaciones contempladas en el apartado 1 podrán en particular referirse a lo siguiente:

- a) el ahorro que permite el proceso de fabricación, los servicios prestados o el método de construcción;
- b) las soluciones técnicas adoptadas o las condiciones excepcionalmente favorables de que dispone el licitador para suministrar los productos, prestar los servicios o ejecutar las obras;
- c) la originalidad de las obras, los suministros o los servicios propuestos por el licitador;
- d) el cumplimiento de las obligaciones a que se refiere el artículo 18, apartado 2;
- e) el cumplimiento de las obligaciones a que se refiere el artículo 71;
- f) la posible obtención de una ayuda estatal por parte del licitador.

3. El poder adjudicador evaluará la información proporcionada consultando al licitador. Solo podrá rechazar la oferta en caso de que los documentos aportados no expliquen satisfactoriamente el bajo nivel de los precios o costes propuestos, teniendo en cuenta los elementos mencionados en el apartado 2.

Los poderes adjudicadores rechazarán la oferta si comprueban que es anormalmente baja porque no cumple las obligaciones aplicables contempladas en el artículo 18, apartado 2.

[...]

L'article 152 del TRLCSP, sota l'epígraf "Ofertes amb valors anormals o desproporcionats", regula aquesta tècnica i distingeix segons si hi ha un únic criteri d'adjudicació —el preu— o si n'hi ha diversos. Així, l'apartat 1 d'aquest article disposa que quan l'únic criteri valorable de forma objectiva a considerar per a l'adjudicació d'un contracte sigui el del preu, el caràcter desproporcionat o anormal de les ofertes es pot apreciar d'acord amb els paràmetres objectius que s'estableixin reglamentàriament, per referència al conjunt d'ofertes vàlides que s'hagin presentat. En canvi, d'acord amb l'apartat 2, quan per a l'adjudicació s'hagi de considerar més d'un criteri de valoració, es poden expressar en els plecs els paràmetres objectius en funció dels quals s'ha d'apreciar, si s'escau, que la proposició no pot ser complerta com a conseqüència de la inclusió de valors anormals o desproporcionats.

Els apartats 3 i 4 de l'article 152 del TRLCSP regulen el procediment que s'ha de seguir en el cas que s'aprecii que una oferta presenta valors anormals o desproporcionats en els termes següents:

3. Quan s'identifiqui una proposició que pugui ser considerada desproporcionada o anormal, s'ha de donar audiència al licitador que l'hagi presentat perquè justifiqui la valoració de l'oferta i en precisi les condicions, en particular pel que fa a l'estalvi que permeti el procediment d'execució del contracte, les solucions tècniques adoptades i les condicions excepcionalment favorables de què disposi per executar la prestació, l'originalitat de les prestacions proposades, el respecte de les disposicions relatives a la protecció de l'ocupació i les condicions de treball vigents al lloc en què s'hagi de realitzar la prestació, o la possible obtenció d'una ajuda d'Estat.

En el procediment s'ha de sol·licitar l'assessorament tècnic del servei corresponent. [...]

4. Si l'òrgan de contractació, tenint en compte la justificació efectuada pel licitador i els informes esmentats a l'apartat anterior, estima que l'oferta no pot ser complerta com a conseqüència de la inclusió de valors anormals o desproporcionats, l'ha d'excloure de la classificació i acordar l'adjudicació a favor de la proposició econòmicament més avantatjosa, d'acord amb l'ordre en què hagin estat classificades de conformitat amb el que assenyala l'apartat 1 de l'article anterior.

L'article 85 del Reglament general de la Llei de contractes de les administracions públiques, aprovat pel Reial decret 1098/2001, de 12 d'octubre, conté els criteris o paràmetres objectius per determinar quan s'ha de considerar, en els procediments de contractació en els quals només hi hagi un únic criteri d'adjudicació —el preu—, que una oferta és anormal o desproporcionada, en funció del nombre de licitadors que hagin participat en el procediment.

El Reial decret 817/2009, de 8 de maig, pel qual es desplega parcialment la Llei 30/2007, de 30 d'octubre, de contractes del sector públic, estableix en la lletra f de l'apartat 1 de l'article 22, com una de les seves funcions, que quan la mesa de contractació entengui que alguna de les proposicions podria ser qualificada d'anormal o desproporcionada, ha de tramitar el procediment que a aquest efecte preveu l'article 152 del TRLCSP i, en funció del resultat, ha de proposar a l'òrgan de contractació que l'accepti o la rebutgi.

Tot això es recull en la lletra K del Quadre de característiques i en la clàusula 15.5 del plec de clàusules administratives particulars que regeixen el contracte objecte de recurs.

La finalitat de la regulació de les ofertes anormals o desproporcionades és, tant en les directives comunitàries de contractació pública com en la legislació espanyola que les incorpora, impedir que l'òrgan de contractació pugui rebutjar automàticament aquestes ofertes sense dur a terme una comprovació prèvia per determinar si es poden complir satisfactòriament.

D'acord amb la regulació que estableix el TRLCSP, aquesta comprovació prèvia es materialitza en un procediment contradictori que requereix, d'una banda, que abans d'adoptar una decisió sobre l'adjudicació del contracte es doni audiència als licitadors que hagin presentat ofertes amb valors anormals o desproporcionats perquè justifiquin les seves ofertes i, de l'altra, que se sol·liciti l'assessorament tècnic del servei corresponent.

La justificació d'una oferta consisteix a explicar els elements en què el licitador va fonamentar l'oferta, adduint raons convincent, amb l'objectiu d'argumentar la viabilitat i l'encert d'una proposició, en els termes en què va ser presentada al procediment de contractació.

L'assessorament tècnic, que té caràcter preceptiu, es plasma en un informe que permet a l'òrgan de contractació verificar o comprovar que, conforme a les explicacions esmentades, l'oferta és viable, i, per tant, que l'execució de la prestació que constitueix l'objecte del contracte queda garantida en la forma que estableixen els plecs de condicions. Per aquest motiu, s'exigeix un informe tècnic raonat que, a partir de les al·legacions del licitador l'oferta del qual s'ha considerat anormal o desproporcionada, posi en relleu que els valors anormals o desproporcionats de l'oferta no afectaran l'execució del contracte.

La decisió sobre si l'oferta pot complir-se o no correspon a l'òrgan de contractació, el qual ha de sopesar les al·legacions que hagi formulat l'empresa licitadora i l'informe o els informes que hagin emès els serveis tècnics, que no tenen caràcter vinculant.

En definitiva, el que es persegueix és, d'una banda, garantir l'execució correcta del contracte, és a dir, garantir que l'execució del contracte no es pugui frustrar com a conseqüència del fet que una oferta o una proposició contenguin valors anormals o desproporcionats i, per tant, comprovar que aquestes ofertes o proposicions són viables i que en cas de ser seleccionades es podran complir correctament en els termes que s'hagin establert, i, de l'altra, establir, com a garantia dels principis de lliure concurrència, no-discriminació i transparència, uns mecanismes de protecció per a l'empresa licitadora que impedeixin que se'n pugui rebutjar l'oferta de forma automàtica sense haver-ne comprovat prèviament la viabilitat.

6. Com hem vist, en l'escrit de recurs contra la Resolució d'exclusió el recurrent al·lega la manca de motivació de l'exclusió de l'empresa i la manca d'un judici de viabilitat de l'oferta presentada.

L'informe que Bonfill Ingeniería, Arquitectura y Paisaje, SL, va presentar per justificar la seva oferta anormal o desproporcionada explica els factors que ha tengut en compte per elaborar l'oferta. Concretament, el fet de tenir un alt volum de feina que els permet ser més competitius; la seva experiència en

projectes similars; el fet que el preu ofert és suficient per abonar les despeses de personal i obtenir beneficis; l'escassa dificultat del projecte; la disponibilitat del personal necessari, amb les titulacions necessàries, i també els mitjans necessaris per a dur a terme tot el contracte, com ara els mitjans informàtics, programes CAD, ARQUÍMEDES, CYPE INSTALACIONES TÉRMICAS, etc, així com instal·lacions i oficines suficients; el fet de ser una empresa familiar de gran solvència i que els seus costos fixos són moderats. També explica que s'han tengut en compte els costos dels visats dels documents i dels desplaçaments, entre d'altres. Finalment, afirma que l'empresa complirà el termini d'execució del contracte.

Quant a la motivació, l'article 88.3 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, disposa que les resolucions han de contenir la decisió, que ha de ser motivada en els casos que preveu l'article 35 del mateix text legal. En concret, la lletra i de l'apartat 1 d'aquest darrer article disposa que s'han de motivar, amb referència succinta de fets i fonaments de dret, els actes que es dicten en l'exercici de potestats discrecionals, com també els que han de ser-ho en virtut d'una disposició legal o reglamentària expressa.

El Tribunal Superior de Justícia de Madrid, en la Sentència de 31 d'octubre de 2006, fa referència a la doctrina jurisprudencial sobre la motivació i manifesta que:

En lo que se refiere a la motivación, ésta tiene por finalidad, según se refiere en la sentencia del Tribunal Constitucional de 10 de diciembre de 2003, que el interesado conozca los motivos que conducen a la resolución de la Administración, con el fin, en su caso, de poder rebatirlos en la forma procedimental regulada al efecto, motivación que es consecuencia de los principios de seguridad jurídica y de interdicción de la arbitrariedad enunciados por el apartado 3 del artículo 9 de la Constitución y también, desde otra perspectiva, puede considerarse como una exigencia constitucional impuesta por el artículo 103 (principio de legalidad en la actuación administrativa), que se refuerza en la Carta de los Derechos Fundamentales de la Unión Europea, proclamada por el Consejo Europeo de Niza de 8/10 de diciembre de 2000, que incluye dentro de su artículo 41, dedicado al "Derecho a una buena Administración", la obligación que incumbe a la Administración de motivar sus decisiones. Siguiendo reiterada doctrina jurisprudencial, el requisito de motivación que tiene por finalidad dar a conocer a los administrados las razones de la decisión, no sólo asegura la seriedad en la formación de la voluntad de la administración, sino que permite al interesado impugnar en su caso el acto administrativo con posibilidad de criticar las bases en que se funda; y, en último término, facilita el control que el artículo 106.1 CE, encomienda a los Tribunales de Justicia, habiéndose proclamado que la motivación sucinta o escueta no equivale a ausencia del aludido requisito cuando es suficientemente indicativa [...].

Cal recordar que tant la jurisprudència del Tribunal Constitucional com la jurisprudència ordinària han admès la motivació per referència a informes que formen part de les actuacions, tant sigui de manera expressa (amb la incorporació formal del text de l'informe en el cos de la resolució), com, fins i

tot, de manera presumpta, això és, en vista del contingut material de la resolució (motivació *in aliunde*). En aquest sentit, la Sentència del Tribunal Suprem de 22 de setembre de 2011 manifesta que:

Es, por tanto, admisible una motivación breve y lacónica que contenga los elementos y razones de juicio que permitan conocer los criterios jurídicos en que se apoya la decisión adoptada. En este sentido, se ha aceptado, como motivación constitucionalmente adecuada, la motivación por remisión o *aliunde*, técnica en virtud de la cual se incorporan a la resolución que prevé la remisión los razonamientos jurídicos de la decisión o documento a la que se remite (Auto del Tribunal Constitucional 207/1999, de 28 de julio), porque ello permite conocer las razones en las que se ha basado la decisión judicial. Como señala la Sentencia del Tribunal Constitucional 144/2007, de 18 de junio, FJ 3, una fundamentación por remisión «no deja de serlo ni de satisfacer la exigencia constitucional contenida en el derecho fundamental a la tutela judicial efectiva [entre otras muchas, SSTC 187/2000, de 10 de julio, FJ 2; 8/2001, de 15 de enero, FJ 3, *in fine*; 13/2001, de 29 de enero, FJ 2; 108/2001, de 23 de abril, FJ 2; 5/2002, de 14 de enero, FJ 2; 171/2002, de 30 de septiembre FJ 2; y ATC 194/2004, de 26 de mayo, FJ 4 b); en términos similares, SSTC 115/2003, de 16 de junio, FJ 8; 91/2004, de 19 de mayo, FJ 8; 113/2004, de 12 de julio, FJ 10; 75/2005, de 4 de abril, FJ 5; y 196/2005, de 18 de julio, FJ 3], siempre y cuando dicha remisión se produzca de forma expresa e inequívoca [STC 115/1996, de 25 de junio, FJ 2 b)] y que la cuestión sustancial de que se trate se hubiera resuelto en la resolución o documento al que la resolución judicial se remite (SSTC 27/1992, de 9 de marzo, FJ 4; y 202/2004, de 15 de noviembre, FJ 5; y ATC 312/1996, de 29 de octubre, FJ 6).

Quant als efectes de la manca de motivació dels actes administratius, el Tribunal Suprem, en la Sentència d'11 de febrer de 2011, manifesta que:

El cumplimiento de esta exigencia de la motivación de los actos, con sucinta referencia a los hechos y fundamentos en que se basa, previsto en el artículo 54 de la Ley 30/1992, se salvaguarda mediante la severa consecuencia de la anulabilidad del acto administrativo no motivado, en caso de incumplimiento.

Ahora bien, esta ausencia de motivación puede ser un vicio invalidante, como hemos señalado, o una mera irregularidad en el caso de que no se haya producido ese desconocimiento de los motivos y razones en que se funda la decisión administrativa. Dicho de otra forma, debe atenderse a un criterio material en orden a determinar si efectivamente se ha cumplido, o no, la finalidad que exige la motivación de los actos, es decir, si el destinatario ha llegado a conocer las razones de la decisión adoptada por la Administración, pues solo si se conocen pueden impugnarse. Se trata, en definitiva, de valorar si concurre la indefensión a que se refiere el artículo 63.2 de la Ley 30/1992 cuya existencia es necesaria para incurrir en el vicio de invalidez señalado. El defecto de forma "sólo determinará la anulabilidad cuando el acto carezca de los requisitos formales indispensables para alcanzar su fin o dé lugar a la indefensión de los interesados", nos indica el citado artículo 63.2.

I en diverses sentències de 3 de novembre de 1987, el Tribunal Suprem ha manifestat el següent:

es cierto, según ha venido afirmando la Jurisprudencia, la imposibilidad de imputarse a una resolución falta de motivación cuando se puede llegar a deducir las causas o motivos del propio expediente antecedente de la misma con datos y elementos suficientes para que se pueda llegar a conocer por el afectado, siendo bastante que se

desprenda de la conjunta apreciación del contenido de las actuaciones administrativas [...].

D'acord amb la doctrina exposada, l'obligació de motivar els actes administratius té per objecte donar a conèixer a les persones interessades els motius en els quals l'Administració fonamenta les seves resolucions, de manera que les puguin rebatre si consideren que no s'ajusten a dret mitjançant la interposició d'un recurs degudament fonamentat. A més, aquesta motivació, que pot ser per referència a informes, no requereix de raonaments exhaustius i detallats, sinó que s'admet una motivació breu i concisa, sempre que sigui suficient perquè les persones interessades coneguin les raons que fonamenten les decisions de l'Administració.

La Resolució d'exclusió objecte del recurs es fonamenta, tal com es dedueix dels fets, en l'informe tècnic de valoració de la justificació de l'oferta de l'empresa Bonfill Arquitectura, Ingeniería y Paisaje, SL, però no el reproduïx ni tampoc fa constar que s'hi adjunta. No obstant això, consta que el recurrent ha tingut accés a l'informe en qüestió.

Aquest informe proposa desestimar les al·legacions de l'empresa perquè considera que no es pot acceptar la proposta econòmica. Concretament, el tècnic manifesta que:

Consideramos que las alegaciones presentadas no se fundamentan en ningún ahorro, solución técnica u otra condición excepcionalmente favorable, salvo las requeridas en el pliego. La acreditación de su solvencia técnica y económica, y la aportación del desglose pormenorizado de su oferta económica que ha permitido una comparativa de precios de mercado permiten ver que su oferta se halla en valores inferiores o anormalmente bajos. Incluso realizando la media de todas las ofertas presentadas, tal y como se ha hecho en anteriores licitaciones en las que han salido adjudicatarios, quedarían por debajo del mínimo requerido según el Art. 85 de la Ley General de Contratos de Administraciones Públicas (*sic*) cuyo porcentaje es inferior al exigido en pliego. Por todo ello y en base a nuestro criterio técnico y leal entender se considera que la proposición no puede ser aceptada.

S'ha de dir que ni la Resolució ni aquest informe no contenen cap argument raonat sobre el contingut de les justificacions que havia presentat el recurrent ni, en particular, sobre els motius pels quals es considera que l'oferta no és viable i, per tant, no es pot complir.

Cal recordar que la finalitat del procediment contradictori que estableix l'article 152 del TRLCSP en els casos en què s'aprecii que una oferta presenta valors anormals o desproporcionats és comprovar que l'oferta és viable i, per tant, que l'execució del contracte queda garantida en la forma que estableixen els plecs de condicions.

Així doncs, s'observa que el tècnic, igualment que la Mesa de Contractació i l'òrgan de contractació —que han assumit el criteri i la conclusió del tècnic—,

no han motivat adequadament la decisió de considerar que l'oferta presentada per Bonfill Ingeniería, Arquitectura y Paisaje, SL, no és viable.

Per tant, la Resolució objecte del recurs no s'ajusta a dret, atès que incompleix l'apartat 4 de l'article 152 del TRLCSP, que exigeix que s'analitzi si l'oferta pot ser completa o no.

Així, la Resolució impugnada no exterioritza els motius en què s'ha basat l'òrgan de contractació per arribar al convenciment que l'oferta de l'empresa Bonfill Ingeniería, Arquitectura y Paisaje, SL, que contenia valors anormals o desproporcionats, no era viable i, per tant, no es podia complir. Per tant, aquesta Resolució està afectada per una causa d'invalidesa.

7. El recurs especial que ha interposat el representant de l'empresa Bonfill Ingeniería, Arquitectura y Paisaje, SL, contra la Resolució per la qual s'adjudica el contracte es fonamenta en el fet que, a parer seu, aquesta Resolució s'havia d'haver dictat una vegada resolt el recurs especial en matèria de contractació interposat contra la Resolució per la qual s'exclou l'empresa del procediment d'adjudicació, i no abans. Subsidiàriament, el recurrent al·lega la manca de motivació de la Resolució impugnada.

Atès que, com hem vist, és procedent estimar el recurs contra la Resolució d'exclusió, i que, com a conseqüència d'això, s'han de retrotreure les actuacions a un moment anterior a l'adjudicació del contracte —de manera que l'adjudicació impugnada ha de decaure necessàriament—, es conclou que el recurs contra l'adjudicació del contracte queda sense objecte, atès que es produeix la seva desaparició.

L'apartat 2 de l'article 84 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, preveu com a causa de terminació del procediment la impossibilitat material de continuar-lo per causes sobrevingudes.

El Tribunal Suprem, en la Sentència de 22 d'abril de 2003, reitera la seva doctrina sobre la desaparició de l'objecte del recurs com a forma de terminar un procés contenciós administratiu i manifesta el següent:

En sus recientes sentencias de fechas 19 y 21 de mayo de 1999, 25 de septiembre de 2000 y 19 de marzo y 10 de mayo de 2001, ha recordado este Tribunal que la desaparición del objeto del recurso ha sido considerada, en muchas otras, como uno de los modos de terminación del proceso contencioso-administrativo, tanto cuando lo impugnado eran disposiciones generales, en que la ulterior derogación de éstas, o su declaración de nulidad por sentencia anterior, ha determinado la desestimación del recurso, no porque en su momento no estuviere fundado, sino porque la derogación sobrevenida de la norma priva a la controversia de cualquier interés o utilidad real (así en las sentencias de 24-3-1997, 28-5-1997 ó 29-4-1998); como en recursos dirigidos contra resoluciones o actos administrativos singulares, en los que se ha considerado

que desaparecía su objeto cuando circunstancias posteriores les privaban de eficacia, hasta el punto de determinar la desaparición real de la controversia (así en Sentencias de 31-5-1986, 25-5-1990, 5-6-1995 y 8-5-1997).

Atès tot això, acceptant que aquesta doctrina també és aplicable als procediments administratius, l'estimació del recurs contra l'exclusió ha de produir necessàriament la terminació del procediment del recurs contra l'adjudicació del contracte, atès que hi manca un dels elements essencials per tramitar-lo i resoldre'l, com és l'objecte, i, per tant, el recurs esdevé impossible, atès que l'acte impugnat ha desaparegut i, en conseqüència, ha perdut la seva eficàcia.

8. L'article 31 del TRLCSP disposava que:

A més dels casos en què la invalidesa derivi de la il·legalitat de les seves clàusules, els contractes de les administracions públiques i els contractes subjectes a regulació harmonitzada, inclosos els contractes subvencionats a què es refereix l'article 17, són invàlids quan ho sigui algun dels seus actes preparatoris o el d'adjudicació, perquè hi concorre alguna de les causes de dret administratiu o de dret civil a què es refereixen els articles següents.

Després d'enumerar les causes de nul·litat en l'article 32, l'article 33 disposava que:

Són causes d'anul·labilitat de dret administratiu les altres infraccions de l'ordenament jurídic i, especialment, les de les regles contingudes en aquesta Llei, de conformitat amb l'article 63 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre.

En conseqüència, la Resolució per la qual s'exclou l'empresa del procediment d'adjudicació del contracte de serveis per a la redacció del projecte d'execució de les obres, estudi, coordinació de seguretat i salut i direcció facultativa, corresponent a les obres necessàries per a la reforma de la Unitat de llarga estada de l'Hospital Psiquiàtric de Palma no s'ajusta a dret i incorre en causa d'anul·labilitat, atès que manca de motivació i rebutja l'oferta de l'empresa Bonfill Ingeniería, Arquitectura y Paisaje, SL, sense analitzar-ne la viabilitat. Per tant, aquesta Resolució està afectada per una causa d'invalidesa.

Per tot això, dict el següent

Acord

1. Acumular els recursos especials en matèria de contractació interposats per Bonfill Ingeniería, Arquitectura, y Paisaje, SL, contra la Resolució del director general del Servei de Salut de les Illes Balears per la qual s'exclou l'empresa del procediment d'adjudicació del contracte de serveis per a la redacció del projecte d'execució de les obres, estudi, coordinació de seguretat i salut i direcció facultativa, corresponent a les obres necessàries per a la reforma de

la Unitat de llarga estada de l'Hospital Psiquiàtric de Palma, i contra la Resolució del director general del Servei de Salut de les Illes Balears per la qual s'adjudica el contracte.

2. Estimar el recurs especial en matèria de contractació interposat per Bonfill Ingeniería, Arquitectura, y Paisaje, SL, contra la Resolució del director general del Servei de Salut de les Illes Balears per la qual s'exclou l'empresa del procediment d'adjudicació del contracte de serveis per a la redacció del projecte d'execució de les obres, estudi, coordinació de seguretat i salut i direcció facultativa, corresponent a les obres necessàries per a la reforma de la Unitat de llarga estada de l'Hospital Psiquiàtric de Palma i, en conseqüència, anul·lar l'acte impugnat.
3. Ordenar retrotreure les actuacions administratives al moment immediatament anterior al de l'emissió de l'informe tècnic sobre la justificació de l'oferta de l'empresa Bonfill Ingeniería, Arquitectura y Paisaje, SL, perquè, una vegada emès, es continuï el procediment fins que es resolgui.
4. Arxivar les actuacions corresponents al recurs especial en matèria de contractació interposat per Bonfill Ingeniería, Arquitectura, y Paisaje, SL, contra la Resolució del director general del Servei de Salut de les Illes Balears per la qual s'adjudica el contracte de serveis per a la redacció del projecte d'execució de les obres, estudi, coordinació de seguretat i salut i direcció facultativa, corresponent a les obres necessàries per a la reforma de la Unitat de llarga estada de l'Hospital Psiquiàtric de Palma, per desaparició sobrevinguda de l'objecte del recurs.
5. Notificar aquest Acord a les persones interessades i al Servei de Salut de les Illes Balears.

Interposició de recursos

Contra aquest Acord —que exhaureix la via administrativa— es pot interposar un recurs contenciós administratiu davant la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears en el termini de dos mesos comptadors des de l'endemà d'haver-ne rebut la notificació, d'acord amb els articles 10.1 a i 46 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa.